

Geschiedenis

De oudste geschreven vermelding van Nevele luidt *Niviala* (eind 9^e eeuw in een kopie van 941).

In deze naam schuilt naar alle waarschijnlijkheid het Keltische *nevia-ialo* wat *nieuwland*, *nieuw ontgonnen land* betekent.

Hoewel archeologische vondsten wijzen op voorhistorische en Gallo-Romeinse bewoning, schrijft Nevele vooral geschiedenis vanaf de Middeleeuwen.

Het Land van Nevele was toen één van de belangrijkste heerlijkheden van de kasselrij Oudburg in het graafschap Vlaanderen. Het bestond toen uit verschillende dorpen en werd bestuurd door de heren van Nevele. De hoofdplaats van *Het Land van Nevele* was het dorp Nevele zelf dat het statuut had van stad en vrijheid. Dit leidt men af uit het oudst bewaarde zegel van Nevele van 21 juni 1316. De tekst luidt als volgt (vertaling): *zegel van de schepenen van de stad Nevele in Vlaanderen*.

Nevele was dus in de tijd van de Guldensporenslag al een stadje, wat wijst op vroege handelsactiviteiten.

De heer van Nevele woonde in de 11de-12de eeuw in het centrum van Nevele in een omwald versterkt kasteel in de buurt van de kerk. Door oorlogsgeweld in 1381 werden het kasteel, de kerk en de meeste huizen van Nevele vernield. De heer van Nevele nam daarna zijn intrek in het kasteel van Ooidonk in Bachte-Maria-Lerne. Het oude kasteel werd uiteindelijk op de woontoren of donjon na volledig gesloopt. Uit diverse documenten van 1488 tot 1699 blijkt dat zich in deze woontoren de woning van de baljuw of griffier bevond; dat onder zijn woning de rechtszaal was ondergebracht en dat op de tweede verdieping de gevangenis lag.

Van deze woontoren staan nu nog twee muren overeind (Cyriel Buyssestraat 6).

Tijdens de godsdienstoorlogen in de 16de eeuw hadden Nevele en omgeving sterk te lijden onder plunderingen en beeldenstorm. De bekendste heer van Nevele en graaf van Horne, Filip de Montmorency, werd samen met graaf van Egmont als gevolg van deze strijd onthoofd in Brussel in 1568. De heerlijkheid Nevele werd verbeurd verklaard en Nevele heeft zich met moeite van deze slagen kunnen herstellen.

Pas in de 18de eeuw was er een verbetering merkbaar, maar de 19de eeuw was weer zwart en hopeloos. Het Schipdonkkanaal werd in 1847 gegraven.

Beide wereldoorlogen trokken opnieuw een spoor van vernieling.

Meer info:

- Heemkundige kring *Het Land van Nevele*, voorzitter André Bollaert, tel. 09 371 68 63, bollaert.andre@telenet.be¹, [website](#)²
- Streekmuseum Rietgaverstede, Camille Van der Cruyssenstraat 60, 9850 Nevele, conservator Jan Janssens, tel. 09 371 83 39, fax 09 371 46 95, janssens.jan@village.uunet.be³